

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 2, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 13 januari 2013.

Vi har just inlett en gemensam pilgrimsvandring. En pilgrimsvandring, vers för vers genom Matteus evangelium. Låt oss läsa "dagens text" från kap 2.

Först v.1-2: När Jesus hade fötts i Betlehem i Judeen på kung Herodes tid, kom några österländska stjärntydare till Jerusalem och frågade: "Var finns judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och kommer för att hylla honom."

Låt oss nu fundera över vad det är som händer här. Efter Jesu födelse dyker några män upp. De kallas för stjärntydare, eller ibland för vise män. Ordet i grundtexten är det grekiska magoi, som var en titel för den persiske konungens rådgivare.

Det är intressant att det fanns föreställningar i det gamla österlandet om att någonting viktigt var på väg att ske i Judéen. T.ex. skriver den romerske historieskrivaren Suetonius att det fanns en spridd föreställning i Orienten att det var förutbestämt att någon som kom från Judéen skulle regera över hela världen. Var kom då dessa idéer ifrån? Jag har en fundering omkring det. Man tror att de vise männen kom från trakterna kring Babylon. 500 år tidigare hade Daniel arbetat sig upp till toppen av det babylonska imperiet, Dan 2:48: "Så gav kungen Daniel en hög ställning och många och stora gåvor. Han gjorde honom till styresman över hela provinsen Babylon och upphöjde honom till ledare för alla de visa där." En gång hade Daniel alltså varit de vise männens högste chef i Babylon. Och Daniel var en profet. I Dan 7 profeterar han: "Jag såg... hur en som liknade en människa kom med himlens skyar... Åt honom gavs makt, ära och herravälde, så att människor av alla folk, nationer och språk skulle tjäna honom. Hans välde är evigt, det skall aldrig upphöra, och hans rike skall aldrig gå under."

Daniel var en mycket inflytelserik man både i Babylon och i Persien. Kanske kom man ihåg hans profetior, och nu när Gud, uppenbarat att detta var den tid Daniel profeterat om så gav sig några av dem av mot Judéen.

v. 3-8: När kung Herodes hörde detta, blev han oroad, och hela Jerusalem med honom. Han samlade alla folkets överstepräster och skriftlärdar och frågade dem var Messias skulle födas. De svarade: "I Betlehem i Judéen, ty det står skrivet hos profeten: Du Betlehem i Juda land är ingalunda ringast bland hövdingar i Juda, ty från dig skall det komma en hövding, en herde för mitt folk Israel." Då kallade Herodes i hemlighet till sig stjärntydarna och förhörde sig noga om hur länge stjärnan hade varit synlig. Sedan skickade han dem till Betlehem. "Bege er dit och ta noga reda på allt om barnet", sade han, "och underrätta mig när ni har hittat honom, så att också jag kan komma dit och hylla honom."

Herodes... Jag har skrivit ner en fråga i mina marginalanteckningar: -Hur i all världen tänkte karln? Om han nu trodde på profetorden om att Gud hade lovat att sända en Frälsare för att befria sitt folk, så hur kunde han då börja planera ett mord på detta lilla barn? Försökte han sig verkligen på att döda Frälsaren?

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Vem var han egentligen? Herodes den store utnämndes av romarna till kung över Judéen år 40 f. Kr. En av hans första uppgifter var att erövra Jerusalem, vilket han gjorde. I samband med detta ställde han också till med ett blodbad på sina motståndare. Herodes var både en beundrad och hatad man. Beundrad för att han var en slipad maktmänniska och framstående byggare. Det var t.ex. han som renoverade det oansenliga tempel man byggt efter fångenskapen i Babylon och gjorde det till ett vackert byggnadsverk. Men framförallt var han en våldsam man. Kejsar Augustus lär ha sagt att det var säkrare att vara Herodes svin än att vara hans son, för Herodes åt inte svin, men han dödade flera av sina söner.

Jag kan sist av allt inte låta bli att fundera över stjärntydarnas fråga: *Var finns judarnas nyfödde kung?*

För jag har aldrig förr hört talas om en nyfödd kung. Man kan födas för att bli kung förstås. Men då föds man som kronprins. Men Jesus är född kung.

v. 9-12: Efter att ha lyssnat till kungen gav de sig i väg, och stjärnan som de hade sett gå upp gick före dem, tills den slutligen stannade över den plats där barnet var. När de såg stjärnan, fylldes de av stor glädje. De gick in i huset, och där fann de barnet och Maria, hans mor, och föll ner och hyllade honom. De öppnade sina kistor och räckte fram gåvor: guld och rökelse och myrra. I en dröm blev de sedan tillsagda att inte återvända till Herodes, och de tog en annan väg hem till sitt land.

De bär med sig tre gåvor, dessa vise män; guld, rökelse och myrra. Dessa gåvor är säkert också symboler. Guld står för konungslighet, rökelse för gudomlighet och myrra förmodligen för lidande, för man smorde de döda med myrra. I Joh kan man läsa om att Nikodemos kom med myrra till Jesus efter hans död för att smörja hans kropp. Förmodligen har dessa gåvor ett budskap: Jesus är den utlovade konungen som profeter pekat ut. Och han är den gudomlige men också den som ska lida och dö för våra synder. Men dessa vise män gav inte bara detta. Framför allt gav de sig själva. De tillbad Jesus.

v. 13-15: När de hade gett sig av, visade sig Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och hans mor och fly till Egypten och stanna där tills jag säger till dig, ty Herodes kommer att söka efter barnet för att döda det." Josef steg upp och tog om natten med sig barnet och hans mor och begav sig till Egypten, och där stannade han tills Herodes hade dött, för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: Från Egypten har jag kallat min son.

- Fly, säger Gud. Men varför fly? Om Gud rest sig från sin tron, eller bara lyft ett finger hade Herodes varit ett minne blott. Ett ont gammalt minne från en annan tid. Så varför måste Josef och Maria fly? Den frågan rymmer tusen andra. Varför stoppar inte Gud all ondska omedelbart? Antingen kan inte Gud. Eller, ännu värre, så vill inte Gud. Eller, så har Gud ett annat sätt att göra det på.

Bibeln svarar att Gud både vill och kan och dessutom att han också ska stoppa all ondska en dag. Men Gud vet inte bara *vad* som ska göras utan också *när* det ska göras.

Här verkar svaret vara att Josef och Maria ska fly för att detta visar att Gud inte flyr. Gud flyr inte undan våra liv. Texten som sa "från Egypten har jag kallat min son." är hämtad från profeten Hoseas bok 11:1 och handlar om hur Gud hämtade Israel från Egypten. Och här finner vi en viktig sak med

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

detta bibelkapitel. Vid flera tillfällen flätas Jesu historia samman med det judiska folkets historia. Profetorden handlar både om Israel och Jesus, på samma gång, för att visa hur hans liv är helt sammanflätat med det judiska folkets öde. Han identifierar sig helt med sitt folk och flyr förvisso Herodes den här gången, men bara för en stund, för Herodes tid är på väg att rinna ut. Fast han flyr inte lidandet. Och här kan vi komma att tänka på orden från Hebr 2:18: "Eftersom han själv har prövats och lidit kan han hjälpa dem som prövas."

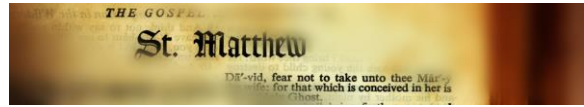
v. 16-18: "När Herodes märkte att han hade blivit lurad av stjärntydarna, blev han ursinnig, och han lät döda alla gossar i Betlehem och dess omnejd som var två år eller därunder; det var den tid han hade fått fram genom att fråga ut stjärntydarna. Då uppfylldes det som sagts genom profeten Jeremia: Ett rop hörs i Rama, gråt och högljudd klagan: Rakel begråter sina barn, hon låter inte trösta sig, ty de finns inte mer.

Detta är en svår text. För oskyldiga barns lidande är en outhärdlig sak. Den är så svår att jag fick lägga bort min Bibel efter att ha läst den för att be. Och jag bad ut dessa ord: - Gud, detta är svårt. Hur kunde du låta dessa små barn dö men spara din egen sons liv? Fast jag satte mina ord i halsen, för omedelbart kände jag att detta var något man inte kunde beskylla Gud för. Paulus skriver i Rom 8:32: "Han som inte skonade sin egen son utan utlämnade honom för att hjälpa oss alla, varför skall han inte skänka oss allt med honom?" Nej den Gud som gav sin son för världens frälsning kan sannerligen inte beskyllas för att gå den enkla vägen. Vägen till korset var lidandets väg. Och mannen på korset är smärtornas man.

Detta sker nu inte FÖR att profetorden ska gå i uppfyllelse, vilket är viktigt att förstå. Men när det onda sker så går det i uppfyllelse som Gud förutsett. För det är skillnad på orden förutbestämt och förutsett.

Gud spar ett litet barn från Herodes vansinne, av det skäl att detta lilla barn ska fullborda en särskilt uppgift och gå en särskild väg. Den ska ta honom till ett kors. Men korset ska inte vara hans slutdestination. Vägen ska också gå till en öppen grav där döden besegras. Men inte heller detta är hans slutdestination. Från graven går vägen till ett berg utanför Jerusalem. Från det berget gör Jesus sin himmelfärd och återinsätts på sin tron på Gud högra sida. Och med detta är inte bara Herodes besegrad utan också döden, och till sist en dag, p.g.a. av detta, alla andra Herodesar som ska uppstå ur samma galenskap. Och då finns också en tröst för de föräldrar som sörjer sina barn i Betlehem. För texten om hur Rakel, Israels landsmoder, som ju begravdes i just Betlehem, begråter sina barn är hämtad från Jer 31:a kapitel. Den handlar om hur judiska barn dödades av babylonierna, eller fördes bort i fångenskap. Men om man läser profetian i sin helhet lyder den så här, Jer 31:15-17: "Rop hörs i Rama, klagan och bitter gråt: Rakel gråter över sina barn. Hon låter inte trösta sig, ty hennes barn finns inte mer. Så säger Herren: Hör upp med din klagan, gråt inte mer! Du skall få lön för din möda, säger Herren, de skall återvända från fiendeland. Det finns hopp för din framtid, säger Herren, dina barn skall vända hem till sitt land.

Detta är en underbar text. – Gråt inte mer, säger Gud, till föräldrar som sörjer sina barn. Så var finns då hopp för föräldrar som förlorat barn? Det hoppet finns i det barn som räddades från Herodes för att fullborda sin uppgift och besegra döden. Så på något förunderligt sätt kan nu Gud säga, också till dem som har mött det värsta av allt, att det finns hopp och att dessa gråtande föräldrar en dag ska få sina barn tillbaka, en dag då ingen längre ska minnas vare sig Herodes eller hans onda bröder.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

v. 19-23: När Herodes hade dött, visade sig Herrens ängel i en dröm för Josef i Egypten och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och hans mor och bege dig till Israels land. De som ville ta barnets liv är döda." Josef steg upp och tog med sig barnet och hans mor och flyttade tillbaka till Israels land. Men när han hörde att Archelaos var kung i Judeen efter sin far Herodes, vågade han inte återvända dit. I en dröm blev han tillsagd att dra sig undan till Galileen, och där bosatte han sig i en stad som heter Nasaret, för att det som sagts genom profeterna skulle uppfyllas: Han skall kallas nasaré.

Låt oss nu sist av allt försöka förstå varför detta är viktigt: - Han ska kallas nasaré.

När det är dags att återvända hem igen får Josef och Maria befallningen av Gud att bosätta sig i Nasaret, *för att det som sagts genom profeterna skulle uppfyllas: Han skall kallas nasaré.* Här finns en svårighet. Det finns ingen enskild profettext i GT som säger att Messias ska kallas nasaré. Så hur ska detta förstås? Det ska nog förstås så här. Matteus skriver inte som annars att detta sagts genom profeten utan använder pluralformen *profeterna*. D.v.s. han syftar nog inte på en särskild vers utan menar att detta är en slags sammanfattning av profeternas budskap. Om han har något enskilt bibelord i tanken är det förmodligen Jes 11:1: "En gren skall växa ur Jishajs avhuggna stam, ett skott skall skjuta upp ur hans rot." Det hebreiska skriftspråket hade inga utskrivna vokaler utan bestod bara av konsonanter. Ordet för det *skott* som skulle komma ur Joshajs (Davids pappa) avhuggna stam, är ordet *netzär* på hebreiska. Och det kan faktiskt också utläsas *nasaré* om man plockar in andra vokaler. D.v.s. Jesus är detta rotskott, eller Israels hopp. Så långt ordleken. Men budskapet sammanfattas ännu bättre av en annan text, nämligen Jes 53:2: "Som en späd planta växte han upp inför oss, som ett rotskott ur torr mark. Han hade inget ståtligt yttre som drog våra blickar till sig, inget utseende som tilltalade oss."

Alla bygder har kanske en plats med särskilt dåligt rykte. Att Nasaret var en sådan plats förstår vi när en man som hette Natanel reagerar med att utbrista, när han får höra att Jesus kommer från Nasaret, Joh 1:46: "Kan det komma något gott från Nasaret?"

Han ska kallas nasaré. Så stor är spännvidden i detta bibelkapitel. Det börjar med att mäktiga män faller ner i tillbedjan för Jesus. Han är född kung. Men han ska kallas nasaré. Han ska avklä sig all sin makt och inte fly förnedringen. Vill du bli någonting stort i den här världens ögon får du fortsätta att jaga stjärnor. Men vill du bli räddad måste du söka Gud med samma ödmjukhet som Gud väljer att söka dig.

Den text vi läst handlar om olika sätt vi kan förhålla oss till Jesus på. Vi kan göra som Herodes. Vi kan avfärda honom. Vi kan göra som de skriftlärderna, som läste om honom, och visste saker om honom men som inte sökte honom. Eller så kan vi göra som de vise männen. Vi kan falla ner för hans fötter. Om vi inte tycker oss vara för fina förstås, att ha att göra med någon som kallas nasaré.

Han ska kallas nasaré. Lyssna nu till en intressant bibeltext. Den är hämtad från Apg, och är egentligen en slags spottloska från kyrkans motståndare riktad mot Paulus, Apg 24:5: "Vi har funnit att den här mannen är en smitthärd som sprider oro bland judarna på alla håll i världen och att han är ledare för nasaréernas sekt."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

”Nasaréernas sekt”, så fick kyrkan heta. Och då ser jag att dessa ord ”han skall kallas nasaré” bär mitt livs enda hopp inom sig. För varför skulle Gud vilja ha med mig att göra? En Gud på tronen i en avlägsen Himmel, vad vore jag för honom? Men den Gud jag möter i Jesus Kristus har trätt ner från alla troner och ser sig inte för god för att låta sig kallas nasaré, eller för god för alla oss som också är nasaréer, och som inget har att slå oss för bröstet för eller yvas över inför Gud.

Han ska kallas nasaré. Och mitt livs största förmån är att jag får kallas hans, även om det då och då måste heta att om mig att jag är en av ”nasaréernas sekt”. Ingen har sammanfattat det bättre än Paulus i 1 Kor 1:27-31: Men det som är dåraktigt för världen utvalde Gud för att låta de visa stå där med skam, och det som är svagt i världen utvalde Gud för att låta det starka stå där med skam, och det som världen ser ner på, det som ringaktas, ja, som inte finns till, just det utvalde Gud för att göra slut på det som finns till, så att ingen människa skulle kunna vara stolt inför Gud. Genom honom finns ni i Kristus Jesus, som har blivit vår vishet från Gud, vår rättfärdighet, vår helighet och vår frihet. Som det står skrivet: Den stolte skall ha sin stolthet i Herren.